

Protocol da la radunanza cumünala dal cumün da Val Müstair

1. radunanza cumünala 2023, dals 24.05.2023, ad uras 20.00 illa sala da gimnastica a Müstair

Preschaint:

Presidenta: - Gabriella Binkert Becchetti

Suprastants: - Daniel Pitsch, vicepresidente

- Ivo Lamprecht

- Rinaldo Lechthaler

- Thomas Schadegg

- Chasper Stuppan

- Stephanie Ulayayi

Votants: - 91 (partecipaziun da 7.90 %)

Giasts: - 4 (sainza dret da vuschar)

S-chüsà: - Gottfried Hohenegger, Albin Prevost, Pierre Renè Grond e Karin Casty

Actuar: - Not Manatschal, manader d'administraziun

1. Salüd / glista da tractandas

Presidenta Gabriella Binkert Becchetti driva la radunanza e spordscha il salüd a las 91 votantas e votants e'ls 4 giasts chi s'han radunats illa sala da gimnastica a Müstair per la prüma radunanza cumünala dal 2023.

La glista da tractandas vain acconsentida, cun 90 vuschs da schi ed 1 vusch da na, illa fuorma affischada e protramissa in mincha chasada.

2. Tscherna dals dombravuschs

Sco dombravuschs vegnan propuonüts ed elets Fadri Tschenett e Fadri Cazin.

3. Approvaziun dal protocol da la radunanza cumünala dals 23.11.2022

Tenor l'art. 29 da la constituziun cumünala sto il protocol da l'ultima radunanza, in quist cas quel dals 23.11.2022, gnir expost per l'invista dals votants almain ün mais davo la radunanza, d'ürant 30 dis, in chasa cumünala. L'exposiziun d'eira publichada illas tablas d'affischa da las singulas fracziuns. Recuors nu sun entrats, uschè cha'l protocol vala sco acceptà.

1 9 FINANZAS ED IMPOSTAS

Approvaziun dal rendaquint dal cumün da Val Müstair pel on 2022

La presidenta da ün'introducziun generala, chi po gnir resümada seguaintamaing:

- La suprastanza po quist on preschantar ün rendaquint fich allegraivel. Quai chi po gnir valütà sco ün «attestat» per la buna lavur dal gremi executiv e da tuot ils impiegats operativs chi sun involvats. In detagl vegnan las cifras preschantadas dal manader da finanzas, Jan Ruinatscha.

- La suprastanza ha provà, eir quist on, d'armonisar ed equalisar las structures dal cumün. Quist fat, però eir la buna disciplina da spargn sur ils differents secturs, es ün dals motivs pel bun resultat. Da l'otra vart ha il cumün eir profità d'ün fich allegraivel augmoint pro las impostas. Tant pro quellas da las persunas natüralas sco eir pro quellas da las persunas giuridicas as constata ün considerabel augmoint chi'd es per ca. fr. ½ miu. plü ot sco quel da l'on passà. Dimena eir la conferma d'ün bun prosperimaint da noss'economia.
- La suprastanza s'es consciainta cha nus dovrain similis resultats per pudair far tuot las investiziuns chi sun francadas i'l plan d'investiziun. Da manzunar sun impustüt la sanaziun da la Chasa Plaz, la chasa da scoula (proget scoula Val Müstair 2030), infrastruttura, culs condots d'aua e da chanalizaziun, sanaziun dal let da la Muranzina, metter in valor ils centers da las fracziuns (Müstair e Sta. Maria) ed oters progets plü gronds e plü pitschens.
- Sün quista via nu vuless avair interlaschè d'ingrazchar a tuot ils donaturs chi han sustgnü noss progets, impustüt ils progets illa sparta forestala, ingiò cha vain pudü quintar sün ün grond sustegn davart dal Padrinadi Svizzer per cumüns da muntogna. Grazia fich eir a l'uffizi da cumüns dal Chantun Grischun chi ha adüna ün'uraglia averta per nossas dumondas e po eir adüna darcheu dar buns cussagls.
- Eu renunzch sün la nomina da las diversas persunas. Per mai sun tuot las collavuraturas / ils collavurators da gronda valor. Els praistan mincha di fich bler per pudair garantir cha nos bun "service public" funcziuna bain.

A mia collega ed a meis collegas da la suprastanza disch eu ün ston grazia fich. A la cumischiun sindicatoria, a la magistraglia sco eir a tuot las cumischiuns ingrazchaina per la buna collavuraziun. Inavant ingrazchain nus a tuot la populaziun da la Val per la fiduzcha e l'incletta de-muossada invers nossa lavur.

Il rendaint, preschantà dal manader da finanzas Jan Ruinatscha, muossa il seguaint resultat:

Quint da success

Entradas	fr. 12'496'364.54
Sortidas	<u>fr. 11'683'842.89</u>
Resultat da manaschi	fr. 812'521.65
Resultat da finanziaziun	<u>fr. 662'935.89</u>

Resultat operativ fr. **1'475'457.54**

Quint d'investiziun

Entradas	fr. 1'361'431.40
Sortidas	<u>fr. 1'721'207.56</u>
Investiziuns nettas	fr. 359'776.16

Aigna finanziaziun fr. **2'115'836.15**

Avanz da finanziaziun fr. **1'756'059.99**

Il büro da revisiun Gredig und Partner AG da Cuaira / Tusan ha fat la revisiun e conferma a man da la radunanza cumünala cha'l rendaint preschantà po, resalv eventualas remarchas da la cumischiun sindicatoria, gnir acconsenti.

Isidor Sepp, president da la cumischiun sindicatoria, propuona a la radunanza d'acceptar il rendaint preschantà e da dar dis-charg a la suprastanza, cun ün ingrazchamaint per la lavur prestada dal gremi strategic ed operativ.

Presidenta Gabriella Binkert Becchetti conferma cha'ls duos rapports da revisiun d'eiran publicats pro la documainta da la bannida, in fuorma da palperi e sün la pagina d'internet dal cumün da Val Müstair. Eir ella exprima sün quista via l'ingrazchamaint per la lavur prestada dals impiegats operativs e'ls collegas da la suprastanza cumünala.

Decisiun:

Sainza far adöver da la discussiun accepta la radunanza il rendaint preschantà sainza cuntra-vusch.

2 4.00 OSPIDALS

Approvaziun dal rendaquint dal center da sandà Val Müstair pel on 2022

Judith Fasser, administratura dal center da sandà, preschainta il rendaquint da la gestiun 2022. Detagls sur dal manaschi sun francats aint il rapport da gestiun, chi d'eira publichà cun la documainta dal invid per la radunanza cumünala. L'administratura da ün'infuormaziun generala sur dal manaschi, sün basa da las cifras da prestaziun (Leistungskennzahlen). Il deficit importa, davo avair fat las contagiis prescrites our dal chapital d'organisaziun, - fr. **95'365.00** (2021 = - fr. 151'128.00). Pro posiziuns specialas, chi divergeschan cun l'on passà e'l preventiv, da Judith Fasser infuormaziuns da detagl.

Il büro fiduziari Bezzola + Partner AG da Zernez ha fat la revisiun. El propuona d'acceptar il quint preschantà. Isidor Sepp, president da la cumischiun sindicatoria, sustegna quist votum e propuona a la radunanza da dar dis-charg als organs operativs e strategics dal CSVM.

La presidenta ingrazcha a tuot las collavuraturas e'ls collavuratur ed a la cumischiun per la buna lavur a bö'n da nosa populaziun e da noss giasts.

Decisiun:

Da la pussibilità da far dumondas nu vain fat adöver. Cun unanimità vain il rendaquint acceptà.

3 8.40 BIOSFERA - ORGANISAZIUN

Approvaziun dal rendaquint e'l rapport da la Biosfera Val Müstair pel on 2022

David Spinnler, manader da gestiun da la Biosfera Val Müstair, preschainta il rendaquint. El conferma cha'l rapport annual 2022 dal Parc da natüra Biosfera Val Müstair, insembel cul rendaquint dal 2022, d'eira publichà sün la pagina d'internet dal cumün. Pro entradas da fr. 1'951'133.98 e sortidas da fr. 1'879'112.75 resulta ün avanz da fr. 72'021.23. Implü vegn infuormà sur dals imports chi sun gnüts investits e las lavurs chi sun gnüdas fattas illas spartas:

- Natüra e cuntrada
- Economia e turissem
- Società
- Comunicaziun e management
- Perscrutaziun / ulteriurs progets

Il büro Gredig & Partner AG da Cuaira ha fat la revisiun e propuona d'acceptar il rendaquint preschantà. Quist votum vain eir confermà d'Enrico Zangerle da la cumischiun sindicatoria, cun ün grazia fich per la lavur prestada dal team da la Biosfera e da sia cumischiun. Eir La presidenta ingrazcha a la cumischiun da la Biosfera ed a tuot il team per lur grond ingaschamaint. Implü muossa ella via sün tuot las contribuziuns da la Confederaziun e'l Chantun chi rivan in Val per buns progets.

Decisiun:

Da la pussibilità da far dumondas nu vain fat adöver. Cun unanimità vain il rendaquint e'l rapport pel on 2022 acceptà.

4 8.60 PRODUCZIUN D'ENERGIA

Approvaziun dal rendaquint dal PEM pel on 2022

L'administratur dal PEM, Enrico Tschenett, preschainta il rendaquint 2022. Cun differentas folias vegnan preschantadas cifras, graficas e commentars pro las gruppas dal quint da gestiun e dal bilantsch e congualà cul quint da l'on passà. Pro entradas da fr. 4'350'251.00 e sortidas da fr. 4'906'543.00 resulta ün deficit da fr. 556'292.00. Üna gronda chargia finanziaria pel PEM sun seguond Enrico Tschenett ils cuosts pel adöver da la lingia chi maina la forza sur il Pass dal Fuorn. Quella es in proprietà da las Ouvras electricas d'Engiadina e'ls cuosts pel adöver da quella s'amuntan d'on in on. Plü inavant es eir l'import chi's sto impuonder per amortisaziuns cun fr. 1'197'851.00 fich ot e porta pro al resultat negativ.

L'organ da controlla, la Diala Treuhand AG da Tschier, propuona a la radunanza d'acconsentir il rendaqint preschantà. Quist votum vain eir confermà d'Isidor Sepp, president da la cumischiun sindicatoria. Eir davart da la cumischiun vain ingrazchè als impiegats dal PEM ed a la cumischiun pel grond ingaschaint.

Eir la presidenta nu vuol interlaschar d'ingrazchar a la cumischiun ed ad Enrico cun seis team per la buna lavur a bön da nos provedimaint d'energia. Al president chi'd es absaint pervi d'üna grippa giavüscha ella sün quista via buna guarischun.

Decisiun:

Da la pussibilità da far dumondas nu vain fat adöver. Cun 90 vuschs da schi, pro 1 abstenziun, vain il rendaqint preschantà acceptà.

In seguit da Enrico amo üna cuort'infuormaziun sur dal proget cha'l PEM ha lantschè per ün proget solar in contuorns da l'Alp da Munt – Vallatscha. Il lö es gnü taxà sco adattà, siond cha in quist contuorn exista fingià ün'infrastructura da basa dals Implants da Sport SA Val Müstair. Davart da la suprastanza cumünala es l'intent gnü taxà fich positiv. Insembel cun la presidenta cumünala han ils respunsabels dal PEM eir preschantà las visiuns als uffizis pertocs, uffizi da planisaziun ed uffizi per la protecziun da l'ambient a Cuaira. In ün prossem pass vegn uossa tscherchè il dialog cun las organisaziuns per la protecziun da l'ambient.

Cun ün pêr votums vegn confermà cha'ls intents vegnan sustgnüts eir our dal ravuogl da la radunanza. Sün dumonda conferma Enrico cha roudas da vent nu sun ingün'opziun pel PEM. Ils disturbis illa cuntrada alpina sun fich gronds e'ls recuors füssan programmats.

5 8.40 BIOSFERA - ORGANISAZIUN

Approvaziun da la revisiun dal contrat da cooperaziun tanter il cumün da Val Müstair, il cumün da Scuol e la fundaziun dal Parc Naziunal Svizzer «UNESCO Biosfera Engiadina Val Müstair»

Presidenta Gabriella Binkert Becchetti preschainta la tractanda. In ün prüm pass da ella ün'in-fuormaziun introductiva chi po gnir resümada:

Illa sezzüda cun la regiun Engiadina Bassa – Val Müstair, la prümavaira 2022, han ils presidents avisà cha'l contrat cul reservat da Biosfera UNESCO Engiadina / Val Müstair, entrà in vigur als 01.01.2016, vegn – sün proposta dals delegats dals cumüns e sün incumbenza dal cussagl dal reservat adattà. Sün incumbenza til ha lic. rer. pol. Philipp Gunziger da Scuol surlavurà e preschantà la nouva proposta. Ils adattamaints sun gnüts giavüscharts eir da la presidenta dal cussagl da la ENPK dal Parc Naziunal, da duonna Heidi Hanselmann.

Il cuntgnü nu ha dat pro'ls trais partenaris, il cumün da Scuol, il Parc Naziunal Svizzer e la suprastanza dal cumün da Val Müstair, andit a discussiuns. Unic pro'l punct dal uschedit princip d'unanimità "Einstimmigkeitsprinzip" chi es stat üna fuorma na üsitada in ün sistem democratic Svizzer, n'ha eu gnü ün aboccamaint cun Uli Veith – chi d'eira fin l'on passa l'unic rapreschantant cun üna vusch per la Val Müstair e cun David Spinnler – chi fa part cun vusch consultativa in quist gremi. Els d'eiran da l'avis da laschar il punct da l'unanimità. Quella jada – be cun la Val e'l Parc Naziunal, d'eira quai plü güst, davo es gnü pro eir üna part dal cumün da Scuol, cul territori da la Val S-charl, sco part da la zona circundanta. Pels trais partenaris esa important da trar vi da la medemma corda, da lavurar bain insembel e da far adöver da quist label UNESCO e da trar a nüz quel plü bain pussibel per nossa Regiun. Impustüt la Val Müstair ha cun duos labels da l'UNESCO ün grond chapital. La collavuraziun stuvevess adüna esser suot las premissas d'üna democrazia averta – sco praticchè in tuot ils gremis.

Per correspuonder eir cun quist contrat a las reglas d'üna democrazia, cun üna majorità – esa gnü fat üna proposta da cumpromiss, conservant la versiun veglia, però cun l'aggiunta da la pussibilità d'avair eir ün oter maniamaint. Il cumün da Scuol ha trattà quist in suprastanza ed eir nus vain fat quai in mai 2022. Per la suprastanza d'eiran quist müdamaints aint il sen da nossa buna collavuraziun culs partenaris da l'UNESCO e perquai es il contrat eir gnü suottascrit, avant l'acconsentimaint chi'd es tractandà per la radunanza da quista saira. Scha la radunanza dschess quista saira da na schi füss quai ün naufragi ed eir ün na per far part inavant al reservat da l'UNESCO. Quai nu füss i'l sen da tuot la lavur fatta d'ürant ils ultims 12 ons e l'intent chi exista

daspö l'inizi dal 2003, da far ün reservat da Biosfera cun ün label internaziunal, analog a la clostra St. Jon.

Al medem mumaint vain nus eir stuvü adattar ils statüts dal parc da natüra - Biosfera Val Müstair, vair tractanda chi segua. L'andamaint correct füss stat da gnir cun tuot las duos tractandas fingià l'on passà. Hoz eschna dafatta illa situaziun cha pudain preschantar üna megltra soluziun. Il presidi es nouv pro Victor Peer, chi presidescha eir la Regiun Engiadina Bassa / Val Müstair. Da la Val fan part Thomas Brülisauer, sco president da la cumischiun da la Biosfera, chi ha però dat inavant seis mandat a Uli Veith, chi d'eira fin hoz aint il cussagl. Da la vart dal cumün es statta eletta da la suprastanza mia persuna. David Spinnler fa part cun vusch consultativa.

In seguit preschainta la presidenta ils adattamaint chi d'eiran eir publichats cun l'otra documainta da quista saira sün la pagina d'internet dal cumün.

Discussiun:

- Hansjörg Weber es da l'avis cha cun la müdada dal sistem pro las decisiuns, dal princip da l'unanimità sül princip da la magiurità, perda la Val da sia forza e stuvarà in avegnir, pro cas chi vegnan trattats a disfavour da la Val, succomber e nu varà in quel sen plü seis dret dal "veto". Sco cas concret manzuna el l'elecziun d'Angelika Abderhalden sco manadra da gestiun, ingiò cha la candidata da l'Engiadina es gnüda preferida quella jada a nos candidat, al manader da gestiun da la Biosfera, ad Ulf Zimmermann. El manzuna in quist'andada eir otras fatschendas, ingiò cha la Val ha stuvü ceder a l'Engiadina Bassa, sco p.ex. l'uffizi fundiari obain l'uffizi dal stadi civil, chi han hoz il sez a Scuol.
- La presidenta nu po laschar valair quist votum. Il fat cha'l candidat proponü, Ulf Zimmermann, nun es gnü elet d'eira plü pervi da motivs da sia qualificaziun. l'i fratemp ha el bandunà eir la piazza ch'el vaiva surtut davo ch'el es sorti sco manader da gestiun da la Biosfera. Ultra da quai manzuna ella cha las piazzas ill'Engiadina Bassa nun han da chefar nüglia cun la UNESCO Biosfera.
- Sco fingià manzunà in seis pled introductiv correspuonda il möd da la decisiun als principis da la democrazia. Ella suottastricha eir l'importanza da la buna collavuraziun, quai chi'd es a la fin dals quints d'interess per nos cumün, cur chi va per otras dumondas ed arövs da la Val, sco p.ex. pel böt d'avair l'administraziun da la UNESCO suot il medem tet sco quel da la Biosfera, illa chasa cumünala a Tschier.
- Cun ün pêr votums vegn deplorà il fat chi vain hoz preschantà üna revisiun d'ün contrat fingià suottascrit.
- Maya Repele es da l'avis chi va quia per üna decisiun da portada e propuona da far quella per scrutin.

Resultat da la dumonda per la votaziun per scrutin:

Cun 31 vuschs da schi, quai chi correspuonda als 25 % da las personas preschaintas cun dret da vuschar (art. 42 da la constituziun cumünala), vain decis da far la votaziun per scrutin.

Resultat dal scrutin:

- Schi: 31
- Na: 52
- Vöd: 6

Cun 52 vuschs vain la revisiun dal contrat da cooperaziun tanter il cumün da Val Müstair e la UNESCO Biosfera Engiadina Val Müstair sbüttada.

6 8.40 BIOSFERA - ORGANISAZIUN

Approvaziun da la revisiun dals statuts da la Biosfera Val Müstair

La presidenta constata cha cul na per la revisiun dal contrat nu po neir na gnir trattà sur da la revisiun dal statuts da la Biosfera. Il president da la cumischiun da la Biosfera, Thomas Brülisauer, manzuna cha'ls artichels nr. 8 e 9 dal statut nun han da chefar cul contrat da cooperaziun. El dumonda schi nu's pudess almain decider sur da quels duos artichels.

Quista proposta vain sbüttada cun **47 vuschs da na** cunter 8 vuschs da schi.

7 2 SCOULAZIUN

Infuormaziun sur dal proget «scoula Val Müstair 2030» cun ün lö da scoula:

- Introducziun
- Motivs per ün lö da scoula
- Program da las localitats
- Che capita cul abitacul chi vain vöd?
- Discussiun

La presidenta da l'introducziun e conferma ils motivs per ün lö da scoula. In seguit ün extrat our da seis rapport:

L'on passà sun gnüdas reactivadas las discussiuns per ün lö da scoula. Üna gruppa da lavur, cul cussagl da scoula, ils manaders da scoula, «l'Atelier für Lernraumplanung», chi ha surgni il mandat pel sustegn perit, e rapreschantants da la suprastanza, han evaluà la dumonda regard la preferenza dal abitacul, voul dir quel a Müstair obain quel a Sta. Maria. Davo avair examinà tuot ils detagls es quist gremi gnü a la conclusiun cha la chasa da scoula a Müstair accomplischa il plü bain a las pretaisas sco lö da scoula. Quista proposta es gnüda acconsentida unanim da la suprastanza cumünala, a chaschun da la sezzüda dals 07.02.2023.

La suprastanza s'es consciainta cha la decisiun ha consequenzas directas per las duos societats – la Musica Concordia e la Gruppa da Teater da Müstair, chi fan adöver da la scoula a Müstair, impustüt da la sala da gimnastica e'l palc. Siond ch'eir quellas parts vegnan integradas i'l concept da las localitats nu stan ellas plü a disposiziun a las duos societats. Il cumün nu vules metter pals a las societats chi sun fich importantas per nossa vita culturala e prevezza üna alternativa aint illa chasa da scoula a Sta. Maria. Eir schi d'eira previs avant ün on da metter a disposiziun la sala da gimnastica a Tschieriv s'haja constatà our da las discussiuns cun las societats pertoccas, cha la sala da gimnastica a Sta. Maria es, pervi da la grondezza, plü adattada.

Per la suprastanza han ils interess per pudair spordscher eir in avegnir üna scoula attractiva, chi correspuonda a las directives dal plan d'instrucziun 2021, priorità.

Motivs per ün lö da scoula, in fuorma da chavazzin:

- Introducziun dal plan d'instrucziun 2021, chi pretenda cha tuot ils trais ciclus vegnan instruits suot ün tet.
- Scoula moderna, cun structuradas dal di (Mittagstisch).
- Instrucziun in trais abitaculs impuonda considerabels cuosts per la gestiun e las investiziuns chi ston gnir fattas vi dals abitaculs e l'infrastructura.
- Cuosts pels transports pon gnir diminuits
- Chal dal nomer dals scolars.
- Sinergias chi pon gnir trattas a nüz cun ün lö da scoula.

Quist sun ils motivs chi favuriseschan il lö da scoula a Müstair.

Che capita culs oters abitaculs? La scouline a Valchava pudess gnir dovada in avegnir per la gruppa da gö obain per üna KITA per la Val Müstair.

Per l'abitacul a Sta. Maria füss üna da las ideas da far üna sala cultura per tuot la Val. Pel rest dal abitacul s'esa avert per tuot las bunas ideas e propostas sco chi's po tour a nüz las localitats chi vegnan vödas. Persunalmaing sun eu da l'avis chi da ün grond potenzial – però eu dudis gugent eir propostas our da la populaziun. Cler esa però cha l'abitacul es gnü finanzchà quella jada cun grondas contribuziuns dal Padrinadi Svizzer per Cumüns da Muntogna. Pro üna vendita stuveschan quellas gnir restituidas.

In seguit preschainta Aldo Rodigari, president dal cussagl da scoula, cun üna preschantaziun da PowerPoint in detagl ils motivs chi sun gnüts manzunats da la presidenta. Our dals plans da las etaschas as vezza ingiò cha'ls singuls ciclus vegnan piazzats, las trais piazzas da posa, pro ciclus üna, l'adöver dal palc, l'adöver da l'abitaziun dal pedel ed otras investiziuns chi ston gnir fattas sül palantschin, ils indrizs sanitaris ed oter plü. Ultra da quai muossa Aldo graficas culs cuosts da la gestiun, il nomer dals scolars, situaziun magistraglia, avantags per Müstair, avantags per Sta. Maria, plan d'instrucziun e po dar ulteriuras infuormaziuns generalas.

Discussiun:

- Luzian Ruinatscha dumonda scha l'abitaziun dal pedel sto gnir sacrifichada. Aldo Rodigari conferma cha quai es il cas. Be uschè esa pussibel da metter a disposiziun, sainza stuvair fabricar abitaculs annex, las localitats chi fan dabsögn.
- Aldo Pitsch es fich satisfat dal concept preschantà. Tuot suot ün tet, cun entradas separadas pels trais s-chalins. El conferma cha quist proget ha structuradas chi accumulischian las pretaisas dal di d'hoz. Per el ha il proget gronda priorità.
- Gian Carlo Conrad, anteriur magister primar, fa ün cumpliment pel proget preschantà. Per el füssa puchà scha las surfatschas « verdas » intuorn l'abitacul gnissan dovradas per oters intents. Aldo Rodigari conferma cha quai nun es il cas.
- Reto Roussette constata chi sarà in avegnir, cun la müdada dal clima, difficil da preparar üna piazza da glatsch a Müstair. El es da l'avis chi ston gnir ponderadas las pussibilitats per far ün glatsch artificial.
- Jachen Conrad, president da la Gruppa da Teater da Müstair, vezza il bsögn per üna nouva structura da la scoula in Val Müstair ed ha eir incletta pel proget preschantà. Per el sto la società però avair ün'alternativa per las localitats ch'ella sto sacrificar. La presidenta conferma, sco fingià manzunà, chi's ponderescha da far our da la sala da gimnastica a Sta. Maria üna « sala culturala per la Val Müstair ». Ün concept in quista direcziun gnarà perseguità.

La presidenta ingrazcha pels votums e per l'incletta demuossada. Per la radunanza da preventiv, in november 2023, as vuol lura preschantar il proget e la decisiun dal credit per las investiziuns chi ston gnir fattas illa scoula a Müstair.

11. Varia

Infuormaziuns da la presidenta:

- La prüm'eivna dal mais da gün fa la RTR ün film in Val, sü Lü, chi porta il titel "l'ultim Rumantsch". Tscherchats vegnan divers statistis.
- Il post vacant illa cumischium sindicatoria vain suottamiss a l'elecziun chi ha lö als 18.06.2023. Entrada es la candidatura da Mirek Odehnal, domicilià illa fracziun da Müstair.
- La fittada da trais chamonnas da chatscha han dat andit ad ün'iniziativa chi'd es entrada cun 190 suottascripziuns cunter la decisiun unanima da la suprastanza, d'augmentar considerabelmaing ils fits. In seguit sun gnüts fats ils scleriments giuridics cun l'uffizi da cumüns. I s'ha constatà cha l'iniziativa nun es valabla (art. 20 costituziun cumünala). Eir ils contracts chi reglan la fittada da las chamonnas sun gnüts examinats dal giurist. Quel ha confermà cha quels sun corrects e nu bsögnan d'ingün reglamaint supplementar. Per la suprastanza esa stat cler, ch'üna discussiun culs iniziants es meglder sco restar dür sün la posiziun e s-chaffir uschè eventuals cas giuridics. Il böt d'eira da chattar üna soluziun chi cuntainta a tuot las partidas, vuol dir a la società da chatschaders Turettas, a chatschaders/-as, a persunas privatas ed al cumün.
I nu d'eira l'intent da la suprastanza, davo avair preschantà ün bel rendaquint, da far raps cun las chamonnas. Our d'üna buna e constructiva discussiun culs iniziants s'haja pudü chattar ün consens per l'otezza dals fits, reglas pel custodi e controllas sporadicadas davart dal fittader. In nom da la suprastanza dumond eu s-chüsa per quist pitschen "tumult". Las novas cundiziuns da la fittada sun francadas i'l Mas-chalch dal mais gün.
- La fin d'eivna dals 9/10 gün 2023 es la suprastanza invidada per tour cumgià da nos cumün da padrinadi a Thalwil.
- Sün diversas objecziuns e giavüschs vain la pagina d'internet dal cumün munida cun la funcziun da tscherchar. La lavur vain surdatta a l'impraisa chi ha fat avant 5 ons la nouva pagina.
- Il proget Alp Sprella es, pervi dal recuors da las gruppaziuns per la protecziun da l'ambiant, cunter il cumün e'l CAS, pro'l güdisch Federal.

- La Sassa / Minschuns ha, davo avair constatà la resistenza da las organisaziuns per la protecziun da l'ambient, cun lur pissers pel silip cotschen, e davo üna nouva pratcha dal Chantun culs permiss, adattà la procedura ed i's spetta uossa sül decret da la regenza. Cur cha quel es sün maisa as pudessa dar liber per üna decisiun dal cas chi'd es pel mumaint pendent pro'l güdisch chantunal, cunter la planisaziun locala. Quist es uschè eir gnü comunicà a la «Stiftung für Landschaftsschutz Schweiz». Il cumün es perinçlet, da far ün "monitoring" dal silip cotschen – chi da in tuot la Svizra.
- Il cumün da Stäfa ha, sün nossa dumonda, regalà üna maschina per scuar las vias. La via principala vain scuada in collavuraziun cul Chantun, però las vias lateralas e las giassas d'eيران adüna ün problem. In lügl surgnin nus uossa üna maschina da fich buna qualità e prestaziun dal cumün da Stäfa. Grazia fich a Stäfa per quist ulteriur act da solidarità invers nos cumün.
- La defaisa civila da Stäfa vegn eir quista stà cun ca. 60 homens in Val per ün cuors da repetiziun e fa a chaschun da quel lavurs a bön dal cumün. Ils Ucrainais chi allogian illa Chasa Plaz fan piazza per la defaisa civila. Els dislozeschan in ün abitacul privat, chi vain eir pajà dal Chantun. Fin la fin da gün 2024 es la Chasa Plaz fittada al Chantun. Uschè pudain nus far tuots ils plans da renovaziun e tscherchar il möd per la finanziaziun dal proget "sanaziun Chasa Plaz".
- Aldo Rodigari dumonda sco chi sta cun la situaziun dal uors e'l luf in Val Müstair. Vicepresident Daniel conferma chi s'ha cugnuschentscha da trais lufs chi han passantà l'inviern in Val. Ün pêrin es gnü contemplà in contuorns da l'Alp Mora.
- Gian Tschenett dumonda sco chi sta cul proget «tualettas Praungal». La presidenta conferma cha las lavurs sun gnüdas surdattas da la suprastanza in üna da las ultimas sezzüdas. Il proget vain realisà i'l decuors dal on curraint. Ils cuosts ston gnir surtuts dal cumün. Invezza da fr. 190'000.00, sco stat previs fin l'on passà, importan ils cuosts hoz amo fr. 145'000.00.
- Jürg Conrad, proprietari d'üna chasa da vacanzas illa fracziun da Müstair, (preschaint sco giast) dumonda scha la bannida nu pudess eir gnir redigida in lingua tudais-cha. La presidenta conferma cha seguond l'art. 5 da la constituziun es il Rumantsch Vallader la lingua officiala da nos cumün. Implü muossa ella via süls cuors da Rumantsch chi vegnan organisats minch'utuon da la Lia Rumantscha illa chasa da scoula a Sta. Maria. Sün giavüscha po l'administraziun gugent eir declerar il cuntgnü chi nun es inclegiantaivel.
- David Spinnler muossa via sül fat cha la taxa da cumpensaziun per pumpiers chi nu praistan il servezzan activ importa fr. 600.00 / on. El es da l'avis cha quai es ün considerabel import e cha quel nu porta pro a l'attractività da nos cumün, voul dir per persunas giuvnas chi vulessan tour il domicil in Val. La presidenta conferma cha persunas chi voutan prestar ün servezzan activ pon s'annunzchar pro'l cumond da pumpiers. Tuot tenor il bsögn e la qualificaziun pon quellas persunas gnir incorporadas subit i'l servezzan activ. Ün dret sün incorporaziun nun exista però.

Ad uras 23.30 po presidenta Gabriella Binkert Becchetti serrar la radunanza. Per la panna tecnica chi ha dat pro la preschantaziun dal rendaquint cumünal dumonda ella s-chüsa. La presidenta ingrazcha per la cumparsa e per l'incletta demuossada ed drizza eir ün special grazcha fich als pedels, Beat, Riccarda e Joachim per la preparaziun da la sala. A tuots giavüscha ella ün bun arriv a chasa ed ün bel temp da stà.

La presidenta:

L'actuar:

.....
Gabriella Binkert Becchetti

.....
Not Manatschal